

פלאי התורה

♦ הפלאות המדהימות ביותר מכל פלאי תבל ♦

בס"ד גליון ס' ≈ פרשת יתרו ≈ שבוע ה' דשובבים, ת'הא ש'נת פ'לאות ב'תורה

נושא השבוע - חידות נפלאות בהלכות "קידוש והבדלה" [חלק א']

הקשר לפרשה - כתוב בפרשה, זכור את יום השבת לקדשו, ודרשו חז"ל (פסחים דף ק"ו.) - זוכרה על היין. ובגמרא שם מבואר, דפסוק זה קאי על מצות קידוש, אבל הראשונים כתבו - דקאי גם על מצות הבדלה, וכוונת הפסוק, זוכרה בין בכניסתו ובין ביציאתו (עיין רמב"ם הלכות שבת פרק כ"ט הלכה א' ובמגיד משנה שם, משנה ברורה ושער הציון סימן רצ"ו סק"א).

פלאי הפרשה והמועדים

פלאי פלאים של חידות נדירות בעניני פרה"ש והמועדים

חידוד א' – נפסק להלכה (מגן אברהם סימן רס"ט סק"א, משנ"ב שם סק"א) - דמותר לקטן לאכול לפני קידוש והבדלה, ואף מותר להאכילו לפני קידוש והבדלה, איך יתכן, שגם קטן אסור לו לאכול לפני קידוש והבדלה ?

תשובה: אם נמצא במקום שיכול לקדש ולהבדיל, אסור לו לאכול בלי קידוש והבדלה, שהרי בידו לקדש ולהבדיל בלי לענות את עצמו, ורק אם נמצא במקום שאינו יכול לקדש ולהבדיל כגון 'בבית הכנסת' התירו לו לאכול בלא קידוש והבדלה כדי לא לענותו (כ"כ בשו"ת דברי יציב או"ח סימן רמ"ג סק"ב. ושם מביא לשון השו"ע הרב בסימן שמ"ג ס"ז – ולכן מותר להאכילו קודם קידוש אם הוא רוצה לאכול וכו' עיי"ש, ומשמע מזה – דכשאין מעכבין אותו מלאכול רק שיקדש תחילה, מהיכי תיתי להאכילו בלא קידוש, ומטעם זה פסק בשו"ת דברי יציב שם – דכשתשעה באב חל ביום א' אם יש לקטן על מה להבדיל בביתו ואינו צריך להמשיך בתענית מחמת ההבדלה, דצריך שיבדיל קודם שיאכל ע"ש). [ויש לציין שיש פוסקים שסוברים – דממתקים אסור לקטן לאכול בלי קידוש והבדלה, ורק מה שלצורך גידול הקטן מותר לאכול בלי קידוש והבדלה, אבל כמה אחרונים מדייקים מדברי המגן אברהם הנ"ל שאין לחלק בכך - עיין בהגהות רבי ברוך פרענקיל ובהגהות יד אפרים שם ובפסקי תשובות שם אות ב' ובהערה 23 שם].

חידוד ב' - איך יתכן, אדם שהבדיל על יין טוב וכשר, ובירך "בורא פרי הגפן" ובורא מיני בשמים ובורא מאורי האש וברכת המבדיל כפי שתיקנו חז"ל, ולא הפסיק בדיבור בנתיים, ולא נשפך היין, ואעפ"כ הוא צריך לחזור ולברך עוד פעם "בורא פרי הגפן" ?

תשובה: מדובר באופן שהבדיל ובירך ברכת 'מאורי האש' על נר 'שלא שבת ממלאכה בשבת', ולא יצא ידי חובת ברכת 'מאורי האש', שהרי אין מברכים ברכה זו רק על 'נר ששבת ממלאכה בשבת' כנפסק בשו"ע (או"ח סימן רח"צ סעיף ה'), ולכן הוא צריך לחזור ולברך גם ברכת 'בורא פרי הגפן', דכיון דברכת מאורי האש שבירך לא יצא, ממילא הוי הפסק בין ברכת בורא פרי הגפן לטעימה (כ"כ הביאור הלכה שם בשם הגהות רבי עקיבא איגר).

חידוד ג' – איך יתכן, אדם שמבדיל על יין שאינו קדוש בקדושת שביעית, ואעפ"כ אסור לו לשפוך מכוס ההבדלה מעט יין לסימן טוב, אף שעל פי הלכה המנהג הוא לשפוך מעט יין מכוס הבדלה לסימן טוב בתחילת השבוע כמש"כ הרמ"א (סימן רצ"ו ס"א) ?

תשובה: מדובר באופן שחל 'יום טוב' במוצאי שבת, שאז עושים קידוש והבדלה ביחד, ואז אין שופכים מן הכוס מעט יין לסימן טוב, והעושה כן – הרי הוא גורם בזיון לקדושת יום טוב שעושה בו סגולות להרווחת ממון (כ"כ בספר שמירת שבת כהלכתה ח"ב פרק ס"ב סעיף ט"ו ובהערה כ"ה שם בשם הגרש"ז אויערבאך צ"ל ובפסקי תשובות סימן רצ"ו אות ז').

חידוד ד' – איך יתכן, שמותר לכתחילה לעשות הבדלה על "פת" לחלק מהשיטות ?

תשובה: מדובר באופן שחל 'יום טוב במוצאי שבת', שאז עושים קידוש והבדלה ביחד, וי"א – שאז אפשר לעשות ההבדלה על הפת אגב הקידוש, ויש חולקים (עיין שו"ע ורמ"א סימן רצ"ו סעיף ב' ובמשנ"ב שם, מטה אפרים סימן ת"ר סעיף ג', אלף המטה שם סק"א).

להזמנת דרשות נלהבות ומשמחות – למען יעמדו ימים רבים/זייץ ליל שישי – לרומם הנפשות/שבתות מיוחדים – עונג שבת אמיתי מעין עולם הבא/טיול במרחבי התורה – לחיזוק אהבת והתמדת התורה/למען תזכרו – עצות נפלאות לזכירת הלימוד/מתוקים כדבש – איך ניתן להרגיש מתיקות ושמחה בלימוד התורה/וקנה לך חבר – איך קונים, ובכמה כסף קונים/תעצומות הנפש – על פי התורה עם כלים למעשה/שמחה – בכל ימות השנה/אמונה ובטחון – לא רק בפה, וגם במצבים קשים מאד, פנו למזכיר המכון - 0583275596

משל נפלא מהאדמו"ר משומרי אמונים זיע"א – על עבודת הקידוש בהתלהבות, והשפעתו

בספר הליכות קדוש (עניני שב"ק, ערך סעודת שב"ק) מובא משל נפלא מכ"ק אדמו"ר משומרי אמונים בעל ה'חוקי חיים' זיע"א, בביאור דברי חז"ל (שבת דף קי"ט:) – כל האומר ויכולו כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית. ולכאורה קשה – איך נעשה האדם שותף באמירה בעלמא. ואפשר לתרץ על פי משל – למלך שבנה מדינה נאה במקום רחוק, ובנה ארמונות ובנינים מפוארים, ושלח אדם שיפרסם הדבר לאנשים בעולם בכדי שידעו ממדינה זו, וההצלחה של משימה זו תלוי איך אותו אדם מפרסם הדברים, אם הוא מספרו באופן רדום ובמילים קרים מתחת לאפו – אזי השומע אינו מעונין בסיפור זה, ולכן אחד אינו שומע, והשני תיכף שוכח, והשלישי נכנס הדברים לאזנו האחד ותיכף יוצא מאזנו השני, וגם אין מאמינים לו, אבל כשאדם בא לספר סיפור זה בריתחא, וממחיש בסיפורו איך נראה שם המדינה, ולא כדאי להפסיד את ההזדמנות מלראות מדינה זו – אזי כל שומע עומד מרותק לקול דברו ומאמין לו ורוצה להיות נוכח שם ולראות את המדינה המפוארת שבנה המלך. והנמשל הוא – כשאדם עושה קידוש בחיות ובהתלהבות באופן שממחיש שהקב"ה ברא את השמים ואת הארץ וכל צבאם, אזי כאילו נעשה שותף במעשה בראשית. עוד אמר הרבי – דנפסק ברמב"ם (הלכות שותפים פ"ד ה"א) ובשו"ע חו"מ (סימן קע"ו סעיף א') דשותפות צריכה קנין ואינה חלה בדיבור לחוד ע"ש, ולפי"ז קשה, איך אנו נעשים שותפים במעשה בראשית ע"י אמירת 'ויכולו' בקידוש, שהרי אין בזה קנין ממשי, אלא י"ל – דכיון שהקב"ה ברא את העולם בדיבור כמש"כ בדבר ה' שמים נעשו, אם כן גם אנו נעשים שותפים בדיבור בזה שאנו אומרים ויכולו עתודה"ק. עוד מובא שם – סיפר הרה"ח ר' יעקב פייג שליט"א – אשדוד, שזכה להיות משב"ק אצל הרבי, פעם אחת כאשר נכנסתי לקדוש פנימה עם קוויעטיל, אמר לי הרבי בין הדברים – כל אחד מאנ"ש בכל מצב שהוא נמצא, צריך שיקפיד לעשות את הקידוש בתנועות והתלהבות כאשר רגילים אצלינו, ואין לשער את התועלת שיש בזה לצאצאים.

באיזה מקום בקידוש – אם מכיון שיוטב לו הזכרון, מסוגל לזכרון הלימוד

בספר דרכי חיים ושלוש (אות ש"צ) כתב – פעם אחת התנצל אחד לפני הגה"ק בעל המנחת אלעזר זצ"ל על חלישת כח זכרונו, והגיד לו רבינו – שיכין בעת קידוש דליל שבת קודש באמירת תיבת 'זכרון' למעשה בראשית, להגביר כח זכרונו לטובה. ובספרו מאמר תורת שבת (פרשת ויחי) כתב – מקובל מצדיקים סגולה לזכרון בתורה לכוון בעת קידוש ב'זכרון' למעשה בראשית – שיוטב לו הזכרון. וכ"כ בילקוט עטרת צבי (ח"א עמ' רט"ו) בשם העטרת צבי מזדישוב זיע"א.

הגילוי מהארי"ז"ל - באיזה אופן פועלת הסגולה לרפואת העינים בקידוש ליל שבת

בספר שער המצות (פרשת עקב) מובא סיפור נפלא – פעם אחת אירע לי ביום שבת כאב גדול בעינים, ונמשך הכאב קרוב לב' חודשים, ולא היה בתוכם שום חולי זולתי כאב העינים שכאב לי מאד, ושאלתי למורי הארי"ז"ל, מה היה סיבת הכאב ההוא, ואמר לי ב' סיבות – האחת, לפי שאני פוסע פסיעה גסה במהלכי בימות החול, ונודע כי פסיעה גסה נוטלת אחד מת"ק ממאור עיניו של אדם ואינה חוזרת אלא בקידוש ליל שבת (שבת קי"ג), ולפי שבאותו ליל שבת לא נתכוונתי באותו הקידוש, לכן בא לי הכאב הזה ע"ש. ובספר מבואר ועד צאתו (ערך קידוש) כתב – שמזה נלמד שהסגולה של חז"ל לרפואת מאור עיניו של אדם בקידוש ליל שבת הוא רק אם מקדש בכוונה.

מה צריך לכוין בשעת ברכת 'מאורי האש', ומדוע מביטים אז דווקא בצפרנים

בספר הליכות חיים (עניני שב"ק, ערך הבדלה) מובא דבר נפלא מכ"ק מרן אדמו"ר מצאנז זיע"א – נראה לומר עוד בטעם הדבר שבברכת 'בורא מאורי האש' מסתכלים על הצפרניים דוקא, דידוע שהצפרנים הם ממותרות הגוף שצריך להסירם, ומבחינת קליפות וחיצונים, ומורים בזה על הידים ידי עשו בעלי צפרנים ארוכים לגרד בהם ולהרוג. ומסתכלים בהם על ידי האש – שלא נברא אלא לצורך לימוד התורה, שכן בשביל לישון לא צריך נר, והאור לא נברא אלא בשביל ישראל, ליהודים היתה אורה (מגילה ט"ז):, ומדליקים את הנר במוצאי שבת – להראות שאין אנו רוצים להיות 'כסיל חושך הולך', אלא לילה כיום יאיר בלימוד התורה כל הלילה, וכך נצליח להכניע את ידי עשו הרמוזים בצפרנים. וראוי לכל אחד לכוין טעם זה (שהוא שוה לכל נפש) – בשעת ההסתכלות על הצפרנים, שעל ידי הקול קול יעקב יחלשו הידים של עשו ולא יוכלו להרע לנו עתודה"ק.

קו "כח התורה" – הקו שיאיר לך את החיים, ויגביר בך את האהבת התורה ושמחת התורה – 02-3024266

גליון זה נדבת

אחי יקירי הצמוד בקירות לבי, הגאון בתורה ובחסד מתוך מאור פנים, ומפיץ במסירות משנתו של האור החיים הק', ומחשובי התומכים במכון 'פלאי התורה'

הרה"ג ר' משה שוורץ שליט"א

ראש כולל להוראה 'כנסת ישראל, ויו"ר מכון 'מורשת אור החיים הקדוש' – בני ברק.

לרגל שמחתו הגדולה, בהכנסו בניו התאומים, הב' שמואל אלכסנדר ני"ו, והב' עזריאל ני"ו, לעול התורה והמצוות בשעה טובה ומוצלחת.

יה"ר שתזכה לרוות מהם ומכל יוצ"ח ומכל מפעלות התורה והחסד, הרבה נחת דקדושה מתוך אושר ועושר לאורך ימים ושנים טובות.

בהוקרה מרובה – מכון 'פלאי התורה'

© כל הזכויות שמורות + אין לסמוך "הלכה למעשה" מהחידושים

העלון נכתב ונערך ע"י הרה"ג ר' דוד נתנאל שוורץ שליט"א, מח"ס "יד המשפט" ומג"ש בישי"ג "אהל התורה" – סאסוב, לתרומות/הערות והארות בעניני הגליון ניתן לפנות למכון "פלאי התורה" רחוב רבי יהודה הנשיא 19/10, אשדוד, תלפון – 0527156981, פקס – 15388556981, מייל – DN0527156981@GMAIL.COM

להזמנת מבחר תוכניות של "פלאי התורה" במרחבי הש"ס והפוסקים, [ניתן להזמין תוכנית על כמה מסכתות ומקצועות שונות ביחד], מצגות "פלאי התורה", דרשות נלהבות ומפליאות מהרב שוורץ שליט"א.

לפרטים נוספים ולהזמנות, ניתן לפנות להרב חיים מנדל: 058-3275596